

**SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET JÄTTABERGET, LJUNGBY
KOMMUN**

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1.Data

Naturreservatet omfattar totalt 37 ha.

Ädellövsskog	19,0 ha
Grandominerad skog som ersätts med lövskog	7,6 ha
Blandskog på blöt mark eller sumpskog	3,7 ha
Björkskog	1,0 ha
Myrmark	5,7 ha

Till reservatsbeslutet och skötselplanen hör en och samma karta.

2.Syfte med vård och förvaltning av reservatet

Ädellövskogen skall bevaras och utökas. Utökningen sker genom att de grandominerade bestånden avvecklas och genom naturlig föryngring överförs till lövskog. Därefter lämnas skogen till i huvudsak fri utveckling. Syftet är att de växter och djur som är knutna till naturskogsartad lövskog skall kunna bibehållas och utvecklas i livskraftiga bestånd. Begreppet naturskogsartad lövskog innebär bl.a. att skogen har stor andel mycket gamla och grova lövträd av olika slag samt mycket stående och liggande död ved. Syftet är också att området med sina naturvärden och läget vid sjön Unnen skall vara en tillgång för det rörliga friluftslivet.

3.Beskrivning i huvuddrag

Området ligger vid sjön Unnens västra strand nordost om samhället Lidhult i västra delen av Kronobergs län. Knappt halva arealen av området är idag bevuxen med ädellövskog. Däribland finns vid Jättaberget den idag mest biologiskt värdefulla delen med gamla grova bokar och mycket död ved. I den centrala delen av området finns en mosse som till största del är bevuxen med tall. Därutöver finns bl.a. flera idag ganska ensartade granbestånd i olika stadier på fastmark samt sumpskogar med blandbestånd.

*C:\DOKUMENT\WORD\RESERVAT\JÄTTA-SKÖTSEL.DOC

Postadress Besöksadress Telefon
351 86 VÄXJÖ Kungsgatan 8 0470-860 00

Telefax E-post
0470-862 20 lansstyrelsen@g.lst.se

Kontakt i detta ärende:

Helene Pettersson

0470-864 56

0470-862 55

Av en karta från 1893 över området framgår att hela området vid den tidpunkten låg inom inägomarken men att stora delar av området trots detta var "bokskog" eller "bokbeväxt mark". Ädellövskogen har mot denna bakgrund sannolikt lång kontinuitet i området även om trädbestånden då var mer glesa eller kanske i vissa delar bara bestod av spridda träd på öppen mark. Inom området finns några mindre delar som var åkermark vid den tiden (i delområdena 1A och 2G).

Mer att läsa om natur och kulturhistoria i området finns i reservatsbeslutet under "Beskrivning av området".

4. Tillgänglighet

Området nås från allmänna vägen nummer 537 mellan Lidhult och Unnaryd via enskild väg nummer G1U.

B. BESKRIVNING AV SKÖTSELOMRÅDEN OCH FÖRESKRIFTER FÖR SKÖTSEL AV DESSA

Skötselområde 1 (19,0 ha)

Delområdena 1A, 1B, 1C.

Beskrivning: Ädellövskog på fastmark. Vissa partier nära stranden är blöta.

Delområde 1A har in på 1900-talet utnyttjats som åker- eller betesmark. Inom området finns flera små åkerplan och gott om odlingsrösen. Idag är det en ca 70-årig bok- och ekdominerad skog. Glasbjörk, vårtbjörk, al har också stor andel. Enstaka hassel, lind, lönn finns. I de blötare delarna i söder finns några spridda granar i olika åldrar.

Delområde 1B, Ropareudden, är ca 100-årig bokskog. Skogen är relativt likåldrig och har idag bara enstaka döda träd. I den norra delen finns ett mindre parti med gran. Inom området finns gott om röjningsrösen. I den centrala delen finns närmast stranden ett mindre, blötare parti med sumpskog av björk. *Lunglav (Lobaria pulmonaria)* finns i området. I området finns en grav från järnåldern.

Delområde 1C, Jättaberget, domineras av 100-150-årig bokskog. Åldersspridningen är här större än på Ropareudden (1B) och det finns många gamla och grova träd och stor andel död ved. I den centrala delen finns ett bestånd med björk. Området är en markerad

höjd, som brant stiger ca 25 meter från Unnens strandlinje. Här finns flera ovanliga och hotade arter av lavar, t.ex. stor knopplav (*Biatora sphaeroides*), rosa lundlav (*Bacidia rosella*), bokvårtlav (*Pyrenula nitida*) och kort parasitspik (*Sphinctrina turbinata*) som alla är med på Artdatabankens lista över hotade och sårbara arter i länet. Samtliga är beroende av gammal skog med lång kontinuitet. Enligt Sunnerbo Naturskyddsförening finns bl.a. skalbaggen *Latridius brevicollis* (saknar svenskt namn) som främst lever på fnösktickor på gamla bokar i området. *Latridius brevicollis* karaktäriseras som sårbar d.v.s. dess överlevnad är inte säkerställd på sikt. I området finns också en stor förekomst (på ca 30 träd) av lunglav (*Lobaria pulmonaria*) och savlundlav (*Bacidia incompta*) (på ett träd) som båda vittnar om kontinuitet av gamla träd. I samband med Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering har i området också påträffats skärmstarr (*Carex remota*), fällmossa (*Antitrichia curtipendula*), platt fjädermossa (*Neckera complanata*), bokfjädermossa (*Neckera pumila*) och koralltaggvamp (*Hericium coralloides*).

Mål: Naturskogsartad bokskog (1B och 1C) respektive ädellövskog (1A) som har stor andel mycket gamla och grova träd samt mycket stående och liggande död ved. Trädslagsblandningen ska särskilt främjas i delområde 1A, där många olika lövträd finns redan idag. För att öka mångfalden ska andra trädslag finnas även i bokskogen. Inslaget av gran ska dock vara mycket litet.

Åtgärder: I huvudsak fri utveckling. Rönning/avverkning av all gran, bl.a. i 1A och norra delen av 1B, utförs inom 5 år, och därefter vid behov inom hela skötselområdet. Frihuggning av vissa träd får ske för att gynna andra lövträdslag än bok eller för att påskynda utvecklingen av grova träd. I delområde 1A skall t.ex. några av de grövre ekarna tillåtas utveckla sina kronor. Genomgående gallring ska inte utföras. Avverkad gran får köras bort men övrig ved ska i huvudsak lämnas kvar på plats.

Graven i delområde 1B ska röjas fri från träd och buskar.

Skötselområde 2 (7,6 ha)

Delområdena 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 2G, 2H.

Beskrivning: Granskog på fastmark. Bestånd i olika åldrar, från nyplanterade till mogna. Här finns inga stora naturvärden idag (undantaget träden på kullen i 2H, se nedan). Delområdena 2A, 2B, 2C, 2E och 2F är 40-årig granskog. Delområdena 2D och 2G är markberedda och nyplanterade med gran. Delområde 2H är en liten kulle som förutom gran hyser ett antal ekar och bokar, varav några mer eller mindre döda. En grov eklåga finns. Vid nyckelbiotopinventeringen fanns i delområde 2H lavarna koralllav (*Sphaerophorus globus*), havstulpanlav (*Thelotrema lepadinum*) samt mossorna klippfrullania (*Frullania tamariski*) och fällmossa (*Antitrichia curtipendula*). I delområde 2A, söder om vägen finns en fornlämningen, en treudd d.v.s. en grav från järnåldern.

Mål: På lång sikt naturskogsartad bokskog, som har stor andel mycket gamla och grova träd samt mycket stående och liggande död ved. För att öka mångfalden ska även andra trädslag finnas i bokskogen. Inslaget av gran ska dock vara mycket litet. Efter avvecklingen av nuvarande granbestånd kommer i flera av skötselområdena bokskogen att föregås av en björkdominerad succession som får dö ut naturligt.

Åtgärder: Gran i 2H avverkas inom 5 år. Gran i 2C och 2E gallras inom 5 år varvid allt inslag av löv och tall gynnas. I 2D och 2G röjs all gran som konkurrerar med lövträd och tall bort inom 5 år. Gran avvecklas sedan helt i 2C, 2D, 2E och 2G så fort tillräcklig föryngring av andra trädslag finns. Granbestånden i 2A, 2B och 2F får behållas, gallras och avverkas vid mogen ålder. Om det framkommer skäl från naturvårdssynpunkt att bestånden avverkas tidigare är det också tillåtet. Efter avverkning gäller följande i samtliga områden. Självföryngring. Røjning och gallringar med gynnande av björk och annat löv. Tall gynnas före gran. Gran avvecklas helt vid sista gallringen. Därefter lämnas samtliga områden till i huvudsak fri utveckling. Bokföryngring förväntas komma sekundärt och ta över när björken dör. Røjning av gran får ske vid behov framöver. Frihuggning av vissa träd får ske för att gynna mångfalden av trädslag eller vissa individer av bok.

Fornlämningen i delområde 2A ska röjas fri från träd och buskar.

Skötselområde 3 (3,7 ha)

Delområdena 3A, 3B, 3C, 3D.

Beskrivning: Blandsumpskog av gran, tall och björk på blöt mark, i vissa delar sumpskog. Bestånd i olika åldrar, från 20 år till mogen. I strandkanten i 3A samt i västra kanten av 3C står ett antal gamla och grövre tallar.

Mål: Naturskogsartad blandskog där lövträd och tall dominerar och granen utgör mindre än 50% av virkesförrådet. Skogen har stor andel gamla och grova träd samt mycket stående och liggande död ved.

Åtgärder: Område 3C lämnas till i huvudsak fri utveckling. I område 3A ska granen huggas ut inom 5 år. Områdena 3B och 3D röjs och gallras vid två till tre tillfällen där björk, annat löv och tall gynnas. Därefter lämnas samtliga områden till i huvudsak fri utveckling. Gran får vid behov röjas inom hela skötselområdet fortsättningsvis. För att gynna lövträd eller tallar, t.ex. grova tallar i västra kanten av 3C, får granar avverkas. Dike i delområde 3C läggs igen inom 5 år åtminstone punktvis, förslagsvis vid kröken ca 100 meter upp från sjön samt längst upp vid mossen.

Skötselområde 4 (0,9 ha)

Beskrivning: Planterad 30-årig björkskog på fastmark. Området har tidigare varit åkermark. Längs vägen och på rösen finns en hel del lönn. Närmast sjön förekommer sälg och al. Området är idag ensartat och har inga stora naturvärden.

Mål: Lövskog med stora naturvärden. Mångfald av trädslag och stort inslag av gamla och grova träd. Området får användas som betesmark.

Åtgärder: Skogen gallras inom 5 år. Ytterligare gallringar får göras vid behov. Gallring görs oregelbundet för att skapa luckighet, öka variationen och bryta mönstret av träd planterade i raka linjer. Granföryngring ska vid behov röjas bort. Längre fram får frihuggning av vissa träd ske för att gynna mångfalden av trädslag eller för att påskynda utvecklingen av grova träd. Strandzonen lämnas utan åtgärder.

Skötselområde 5 (6,1 ha)

Beskrivning: Hultamossen. Mosse med omgivande kantskog av tall samt laggkärr med tall och i vissa delar inslag av björk. Mosseplanet som på 1950-talet fortfarande var helt trädlöst är idag till största del bevuxet med låga martallar. Laggen är dikad i norr och öster. Det norra diket leds ut mot nordvästra hörnet. Det östra diket leds ut i öster.

Mål: Naturskogsartad tall- och björkskog med stor förekomst av gamla och grova träd samt död ved. Återskapande av myrens naturliga hydrologi.

Åtgärder: Skogen lämnas till fri utveckling. Granföryngring ska vid behov röjas bort. Diket i norra kanten läggs igen inom 5 år åtminstone punktvis, förslagsvis i den nordvästra hörnan. Även diket mot öster läggs igen, se vidare under skötselområde 3.

C. INFORMATION OCH ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

Boskögarna och området som helhet med läget vid sjön Unnen har vacker, intresseväckande natur. Området är idag nästan okänt och lite besökt av allmänheten. En begränsad ökad besöksfrekvens bedöms inte hota naturvärdena. Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas på dess naturgivna förutsättningar. Vissa anordningar som vägvisning, parkeringsplats samt enkel information och eventuellt stig för att underlätta tillgänglighet och naturupplevelser i reservatet ska dock iordningställas. Naturvårdsförvaltaren utreder behovet och tar fram ett förslag som ska godkännas av Länsstyrelsen.

Reservatets gräns ska utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

D. DOKUMENTATION AV RESERVATETS UTVECKLING

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera utförda åtgärder inom reservatets olika delområden genom att ange:

- skötselområde
- utförd åtgärd inom respektive skötselområde
- år och månad för åtgärdens utförande

Utvecklingen i reservatets alla delområden ska dokumenteras och följas upp med jämna mellanrum.

E. ANSVAR OCH KOSTNADER FÖR SKÖTSELN

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för och bekostar de åtgärder som erfordras för att tillgodose syftet med reservatet samt för drift och underhåll av anordningar för allmänheten och skyltar. Naturvårdsförvaltaren ansvarar också för utmärkning av reservatsgränsen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni är missnöjd med beslutet kan Ni överklaga det genom skrivelse till regeringen. Ni skall dock skicka in skrivelsen till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 VÄXJÖ.

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer. Tala också om hur Ni vill att beslutet skall ändras. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Ert överklagande så bör Ni skicka med det.

Skrivelsen skall innehålla uppgift om Ert namn, postadress och telefonnummer.

Länsstyrelsen skickar Ert överklagande tillsammans med Länsstyrelsens handlingar i ärendet till det departement där överklagandet skall handläggas. Länsstyrelsen måste dock ha fått Ert överklagande inom tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet, annars kan inte regeringen pröva överklagandet.

Om något är oklart kan Ni ringa till Länsstyrelsen, tel. 0470 - 860 00. Fråga efter den som har handlagt ärendet.